

ПАМ'ЯТІ ЛЮДМИЛИ ВОЛОДИМИРІВНИ КРАСНОВОЇ



13 лютого 2019 р. на 95-му році життя відійшла у вічність Людмила Володимирівна Краснова, доктор філологічних наук, професор кафедри світової літератури філологічного факультету Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка, академік Академії наук вищої школи України, лауреат премії ім. П. Волинського; лауреат нагороди Ярослава Мудрого за значний здобуток у галузі науки і техніки. Депутат Дрогобицької міської ради чотирьох скликань.

Л. Краснова народилася 29 вересня 1924 р. в Києві. Здобула філологічну освіту у Львівському університеті ім. І. Франка в 1945 – 1950 рр., паралельно працюючи лаборантом кафедри англійської філології. Розпочала педагогічну діяльність учителем мови та літератури в середній загальноосвітній школі Самбірського району. У 1958 р. захистила кандидатську дисертацію. Упродовж 54 років (з 1961 по 2015 р.) працювала в Дрогобицькому державному педагогічному університеті ім. І. Франка. З 1973 по 1984 р. була завідувачем кафедри світової літератури, а з 1971 по 1973 р. – деканом філологічного факультету.

Л. Краснова захистила докторську дисертацію в 2001 р. Автор понад 150 наукових розвідок, монографій, підручників, посібників, зокрема: “Словник метамови інтерпретатора художнього тексту” (у співавторстві з М. Демським, 1994), “Словник юного гуманітарія” (2007), “Словник літературознавчих термінів” (у співавторстві з М. Дубиною, 2009), монографія “Поетика Александра Блока. Очерки” (Львів, 1973), дві монографії про творчість Ліни Костенко (2000, 2001), монографія “Іван Франко – Анна Ахматова: “Зів’яле листя”. Поетика перекладу” (2008), монографія “До проблеми аналізу та інтерпретації художнього твору”, низка посібників із теорії літератури; розділи в підручниках із зарубіжної літератури для 11 класів (2000, 2001). Мала численні наукові публікації, зокрема в журналі “Слово і Час”. У любові та мудрості виростила доньку, онуку та онука, оточила своєю опікою п’ятьох правнуків. Людина з великої літери, великий професіонал, відомий учений, талановитий педагог, Людмила Володимирівна залишиться в пам’яті рідних, близьких, колег, друзів, своїх студентів.

Із сумом, онука Л. Красної Олена Бистрова – професор Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка.

* * *

Відійшла у вічність Людмила Володимирівна Краснова, відомий український літературознавець, доктор філологічних наук, професор Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка, академік Академії наук вищої школи України, учасник Другої світової війни, автор понад 150 наукових і науково-методичних праць, зокрема монографій, посібників, наукових, словниково-енциклопедичних і науково-методичних статей, рецензій.

Народилася Л. Краснова 1924 р. в м. Києві. Навчалася в київській школі №54. Дитинство було сумне, з недитячими переживаннями (батько був репресований,

тавро “дочка ворога народу”), обпалена війною юність, післявоєнні скрутні (підступні!) часи, постійне перебування між ідеологічними, псевдонауковими “сцилами й харибдами” в роки тоталітарного режиму. 1945 р. Л. Краснова вступила до Львівського державного університету імені Івана Франка. З пієтетом, щемливою вдячністю вона згадувала своїх учителів-професорів – О. Чичеріна, М. Пархоменка, В. Борковського, Т. Франка – сина Івана Франка, особливо – М. Рудницького. Після закінчення університету спочатку працювала вчителем у школі с. Збоїще Львівської області, а пізніше в різних школах України (як дружина військового розділяла із чоловіком усі труднощі армійського мандрівного життя) – Тернопілля, Закарпаття, Хмельниччина. Під керівництвом відомого науковця М. Пархоменка 1958 р. Л. Краснова успішно захистила кандидатську дисертацію на тему “М. Г. Гарін-Михайловський – видатний представник критичного реалізму в російській літературі на межі ХІХ м ХХ ст.”. Після захисту дисертації доля привела молодого науковця до далекого узбецького міста Фергана, де короткий час працювала викладачем у місцевому педагогічному університеті.

З 1961 р. другим рідним містом (після Києва) для Л. Краснової став Дрогобич. Тут вона зростала як учений-філолог, шліфувала свій науковий та викладацький талант. З 1961 р. до 2015 р. працювала в Дрогобицькому державному педагогічному університеті ім. І. Франка на різних посадах: старший викладач, доцент, професор кафедри світової літератури, деякий час – декан філологічного факультету, завідувач кафедри, в останні роки життя викладала на кафедрі світової літератури та славістики.

Діапазон науково-літературознавчих інтересів Л. Краснової надзвичайно широкий: поетика художнього твору, його інтерпретація, теорія і практика перекладу, компаративні дослідження, творчість класиків української, російської та зарубіжної літератур. У цьому розмаїтті все ж спостерігається неперервність, тяглість основних напрямів її досліджень. Це передовсім творчість О. Блока, С. Єсеніна, В. Маяковського та інших класиків російської літератури. У докторській дисертації “Поэзия Александра Блока. К проблеме концептуальности поэтических форм”, яка була захищена 1991 р., Л. Краснова ґрунтовно проаналізувала концепти поетичного світу російського співця Прекрасної Дами, їхній глибинний філософсько-естетичний зміст. У національному й світовому блокознавстві праці дрогобицького науковця, зокрема її монографія “Поэтика Александра Блока. Очерки”, уже стали знаковими, своєрідною матрицею для сучасних блокознавців.

Серед перших наукових студій з історії української літератури – “Некоторые стилистические особенности поэмы Т. Шевченко “Тризна” (1964), яка й сьогодні не втратила своєї наукової вартості. Примножують літературознавчу шевченкіану дослідниці студії: “Характер і функції образів-домінант у творчості Т. Шевченка”, “Христоцентричні мотиви у творчості Тараса Шевченка”, а також проникливий есей “Спроба іманентного дослідження окремого поетичного тексту Т. Шевченка”. Науково-літературознавча україніка Л. Краснової репрезентована різноаспектними студіями, присвяченими творчості класиків української літератури – І. Франка, П. Тичини, Є. Маланюка, Г. Косинки, С. Васильченка. П. Куліша, А. Малишка. У них виразним є авторське, герменевтичне розкодування художнього тексту в його багатовимірності, актуалізація національних первнів змістоформи. Дослідження творчості Ліни Костенко стало магістральною віссю в науковій діяльності Л. Краснової. У своїх студіях, монографіях, присвячених поетиці української письменниці (“Поетика Ліни Костенко”, 2001; “Поезія Ліни Костенко. Посібник для вчителів”, 2001; “Естетичне поле навколо ліричного “Я” (діалогізм у поезії Л. Костенко)”

“Структуротворча роль колоративів у поетиці Л. Костенко” та ін.) науковець на різних рівнях художнього твору відкриває дивовижний світ Ліниного Слова, його глибини, багатозначність.

Один із провідних напрямів наукових розвідок дослідниці — теорія і практика перекладу. Її цікавили не тільки лінгвостилістичний аспект перекладу, проблема перекладності/неперекладності, а передусім процес відтворення першотвору як художньої формозмістової цілісності (“Поема О. Блока “Дванадцять” у перекладі В. Сосюри, Д. Загула, В. Бобинського”, “Поэма Александра Блока “Дванадцать” в польском переводе Карола Винавера”, “Анна Ахматова – переводчик поэтического текста”, “Іван Франко – перекладач Гете (“Prometheus” та ін.)”). Своєрідною квінтесенцією перекладознавчих студій Л. Краснової став літературознавчий есей “Іван Франко – Анна Ахматова. “Зів’яле листя”. Поетика перекладу”. У ньому авторка розглядає феноменологічні виміри “неперекладного в перекладі”, аналізуючи переклад А. Ахматовою перлини Франкової поезії – ліричної поеми “Зів’яле листя”.

Ще одним вектором наукової творчості Л. Краснової була теорія літератури, природа поетичного образу в різних його виявах, інтерпретація художнього твору. “Текст як явище культури. До проблеми інтертекстуальності”, “Література і моральні пошуки в контексті філософських течій ХХ ст.”, “Дискурс як поле моделювання авторського стилю (поетика М. Гумільова)”, “Категоріальний аспект тексту” – у цих та інших студіях порушено актуальні проблеми теорії та практики художнього аналізу тексту/твору в контексті наукового досвіду М. Бахтіна, Р. Барта, Ю. Крістєвої та інших філософів, культурологів. Л. Краснова – автор посібників: “До проблеми аналізу та інтерпретації художнього твору”, “Інтерпретація художнього тексту (на тлі антропології О. Блока)”, “Посібник зі спецкурсу для тих, хто вивчає теорію літератури”, термінологічних словників: “Словник метамови інтерпретатора художнього тексту” (у співавторстві з М. Демським), “Словник літературознавчих термінів” (у співавторстві з М. Демським), “Словник юного гуманітарія”, “Словник літературознавчих термінів” (у співавторстві з М. М. Дубиною, М. І. Дубиною). Гармонійно вписуються в науковий дискурс Л. Краснової й компаративістичні студії: “Метафора в поезиті Блока и Маяковского”, “Лина Костенко и Марина Цветаева. Опыт сравнительного анализа”, “Микола Гоголь в поетичному ареалі О. Блока”, а також статті, присвячені творчості зарубіжних письменників, зокрема, Г. Аполлінера, Ф. Г. Лорки, В. Бикова, С. Лема, які ввійшли до підручника “Зарубіжна література ХХ ст”. Ці студії увиразнюють культурологічне поле доробку дослідниці, акцентують її високий інтелектуальний і науковий рівень.

Наукова праця Л. Краснової була відзначена орденом Ярослава Мудрого (2004 р.), медаллю АН Вищої школи “За успіхи в науково-педагогічній діяльності”. Вона – лауреат премії ім. П. Волинського.

Людмила Володимирівна вирізнялася широкою ерудицією, тактовністю, була людиною світлою, надзвичайно доброю та оптимістичною. Студенти любили слухати її лекції, на яких витав культ вишуканого Слова. Вона натхненно й віртуозно декламувала безліч віршів класиків української і світової літератури. Це вражало й зачаровувало.

Ми завжди пам’ятатимемо Людмилу Володимирівну Краснову як шляхетну, мудру Людину, ґрунтовного та вдумливого науковця, доброзичливу й чуйну колегу.

*Василь Зварич
м. Дрогобич*